

Från loppisar och lantauktioner till Bukowskis – alla former av andrahandsmarknader växer. Rum Hemma berättar auktionens historia, bjuder på de bästa budgivningstipsen och listar sommarens loppisar och auktioner.

TEXT HEDVIG ANDERSSON

Första,
andra,
tredje,
SÅLD!

VISST KÄNNS DET SOM auktionssajterna fått en allt större plats i våra hjärtan? Och därmed en allt mer betydande roll på den enorma marknad för inredning och design där vi lägger en ansenlig del av vår disponibla inkomst. Vi svenskar spenderar i genomsnitt nästan 7 000 kronor per år på inredning, en ökning med tjugo procent i jämförelse med för tio år sedan. Det anrika auktionshuset Bukowskis som grundades av den polska konsthandlaren Henryk Bukowski 1870, hade 2017 en omsättning på drygt 230 miljoner – en fördubbling i jämförelse med 2010. Att vi älskar både inredning och budgivning är kanske ingen nyhet, och auktionen som marknadsplats har länge haft en stark ställning, särskilt i Sverige. Göran Ulväng är docent vid ekonomisk-historiska institutionen på Uppsala Universitet och en av författarna till boken *Den glömda konsumtionen: auktionshandel i Sverige under 1700- och 1800-talen*. Han ger flera skäl till att auktionshandeln har varit starkare i Sverige än i flera andra europeiska länder.

– Industrialismen, och därmed billigare varor, kom senare till Sverige samtidigt som ett växande välstånd ledde till ökad efterfrågan och konsumtion. Stora och köpa på en auktion istället för att ta med sig sina föremål när man flyttade. Man ska också komma ihåg att det ännu på 1960- och 70-talen var dyrt med bensin och man drog sig för att åka in till stan för att handla.

Därför levde auktionerna vidare som handelsplats.

År 1781 handlade var tionde stockholmare på auktion och hushållen köpte i genomsnitt fem föremål på auktion per år. 1870 hade antalet inköp fördubblats. I Enköping som hade en mindre konsumtionsmarknad köpte hushållen i snitt 24 varor per år på auktion vid den här tiden.

– Under 1700-talet var auktionerna framför allt för de som hade det bättre ställt, inte för de allra fattigaste. På 1800-talet handlar även de som vi kallar för ”de obesuttna” på auktion. Borgarna handlar mycket på auktion i början av 1800-talet men börjar överge auktionerna kring 1850, framför allt på grund av att industrialismen gör det billigare att handla nytt, fortsätter Göran Ulväng.

På Bukowskis var det dock vid den här tiden varken folkligt eller billigt. Hit kom de förmögna för att handla konst och antikviteter, kungafamiljen och delar av adeln hade fasta platser i auktionssalen och det var en sluten värld. I dag är denna anrika institution öppen för alla och onlineauktionen, som hade premiär 2008, har 1,9 miljoner unika besök i månaden. Även om riktiga dyrgripar nästan dagligen byter ägare här så finns det också chans att göra ett fynd för den som har kunskap och tålmod.

Liten auktionsordlista

Proveniens: Uppgifter om ett objekts ursprung och ägarhistoria.

Slagavgift: En fast avgift som auktionsverket lägger på det klubbade priset.

Följerätt: När ett verk säljs för minst 2 325 kronor har upphovspersonen eller dennes arvingar rätt till fem procent av försäljningspriset. Detta läggs på slutpriset. Tanken med följerrätten är att upphovspersonen ska få del av verkets eventuella värdeökning.

Bevakningspris: Det lägsta pris som säljaren kan tänka sig att acceptera.

Ett blomligt urval från vad Bukowskis hade att erbjuda våren 2017. Leksaksbilen Domo Maserati klubbades hem vid samma auktionshus för 61 000 kronor, 2016.

FOTO: BUKOWSKIS

Auktioner, antikt och loppisar

10 juli David Larssons auktionsfirma, Östervallskog
Botanisera bland teakmöbler, keramik, glaskonst och kuriosa. Denna gårdsauktion är rätt ställe för den som vill lägga vantarna på gamla kaffekvarnar och mjölkpallar, skrivmaskiner och 1960-talsarmaturer.

11-14 juli Kvalitetsloppis, Harrbäcken
Harrbäckens årliga kvalitetsloppis utanför Piteå ger en chans att införskaffa klassiskt porslin, kvalitativa textilier, retroleksaker och mycket annat. Utvalda varor och kunnig personal.

21 juli Stallarholmens Auktioner, Stallarholmen
På Stallarholmen en dryg timme från Stockholm ordnas auktion var tredje söndag. Fokus ligger på dödsbon och här finns chans att fynda retroklassiker.

25-28 juli Helsingborgs konst- & antikmässa
Sedan 1962 anordnas Helsingborgs konst- och antikmässa varje sommar i juli. Mässan samlar 120 utställare och tiotusentals föremål och lockar välkända experter och besökare från hela landet.

28 juli Fengersfors Auktioner, Ämål
Strax utanför Ämål bjuder Fengersfors in till auktion varje söndag i juli. Finalen äger rum den 28 juli med en stor sommarauktion i Folkets Hus.

Stationshuset i Havdhem, Gotland
Fullproppad loppis för den som gärna kavlar upp ärmarna och rotar fram guldkornen. Kanske kan du här få shoppingtips av Elsa Billgren som har sommarhus i närheten och då och då syns på vintagejakt i lokalerna.

Stenladans loppis och antikt, Öland
Veronica och Mikael Thernström driver gårdsbutik, självplock och öns charmigaste loppis och antikhandel. På de 500 kvadratmeterna finns allt från konst och porslin till uppstoppade djur och kristallkronor.

1674 grundades Auktions- och adresskammaren i Stockholm, det som i dag är Stockholms Auktionsverk. Stockholms Auktionsverk är världens äldsta ännu verksamma auktionshus.

Ovan: Stockholms auktionsverk på Nybrogatan i centrala Stockholm.

Vänster: Bukowskis auktioner, 1910.

FYND-TIPS!

Håll koll på kvalitetssajternas värderingar av de föremål du är intresserad av och leta sedan på de mindre exklusiva sajterna där slutpriserna för samma föremål ofta är lägre.

Stationshuset i Havdhem lockar många fyndsugna under sommaren, bland andra Elsa Billgren, som tagit bilden.

Stallarholmen öppnar upp portarna var tredje söndag.

– Hela auktionsmarknaden är bredare nu, tillgängligheten är större och vi attraherar fler målgrupper än tidigare. På nätet är det kul, dynamiskt och fartfyllt och vi har många köpare utanför landets gränser. Till slagauktionerna som äger rum tre gånger per säsong kommer i större utsträckning samlarna och de som vill plocka russen ur kakan, säger Björn Extergren, chef för intag och försäljning på Bukowskis.

Hur ser då andrahandsmarknaden ut idag? Och vem är det som handlar?

– De stora auktionshusen har samma roll nu som på 1800-talet, man söker sig dit för antikviteter och för de bättre samlande, bekräftar Göran Ulväng. Det är fortfarande så att när det gäller antikviteter så är det av förklarliga skäl de bemedlade som handlar. Netauktionerna däremot har ersatt lantauktionerna och är en folkrörelse. Handeln med begagnade varor är ett i allra högsta grad levande fenomen.

Anna Örnberg är konsthantverkare, författare och loppisproffs. Hon brukar undvika de stora auktionshusen och söker sig hellre till loppisar, lantauktioner och Tradera.

– På loppisar och Tradera kan du köpa allt som ditt hjärta trängtar och spendera allt från några tior till flera tusen. Men ska du köpa antikviteter, retroprylar →

3 TIPS för ett lyckat köp

Samla kunskap. Håll koll på butikspriser, utropspriser och slutpriser och bilda dig en uppfattning om prisnivån på det du är ute efter.

Ha tålmod. Ha is i magen när du hittat det du vill ha. Genom att tidigt börja lägga bud riskerar du att pressa upp priset. Lägg istället ditt bud strax innan auktionen avslutas.

Välj med hjärtat. Även om trender påverkar priserna så har äldre design ofta ett mer beständigt värde. Skulle du tröttna eller ångra dig kan du förmodligen sälja till samma pris som du köpte för – så tillåt dig att välja med hjärtat.

Helsingborgs konst- och auktionsmässa.

eller designklassiker för större summor så måste du antingen vara kunnig i ämnet eller välja att handla hos en duktig antikhandlare.

Kunskap är som bekant makt, och Anna Örnberg rekommenderar att fönstershoppa i antikbutiker och på loppisar, surfa runt på nätauktionerna och hålla koll på utropspriser och slutpriser.

– På så sätt gör du dig ganska snabbt en uppfattning om vad som är rimligt att ge för exempelvis ett par mässingslampetter från Skultuna. Ju mer du vet i ämnet, oavsett om det är gamla textilier eller danska teakmöbler, desto större chans har du att göra fynd.

En annan form av kunskap som kan öka chanserna att fynda är lite praktiskt hantverkskunnande.

– Om du kan renovera, byta el, måla och klä om så har du övertaget. Då kan du också bedöma om arbetsinsatsen blir för stor och när det inte är värt det.

Sätt ditt maxpris innan du börjar buda – och se till att stå fast vid det när buden duggar tätt, priset stiger och pulsen ökar.

– Det är smartast att ligga lågt och inte visa intresse förrän precis innan klubban ska slå. Lägg ditt maxbud sekunderna innan auktionen tar slut och låt sajten

sköta budgivningen åt dig, säger Anna Örnberg.

Göran Ulväng spår en ljus framtid för auktioner och loppisar.

– Den medvetenhet som finns nu, både kring miljön och kring arbetsförhållanden i de länderna där mycket av det vi köper produceras, kommer förmodligen att leda till ett större återbruk. Det är svårt att förutse vad som kommer hända med auktioner i framtiden och jag brukar undvika att spekulera för det är så många variabler som påverkar. Men det är en expanderande marknad och givet den utveckling vi har nu skulle jag bli förvånad om den inte växer ytterligare.

Kan då Bukowskis räkna med att ha dubblerat sin omsättning ännu en gång om ytterligare tio år?

– Det tror vi, säklart. Begagnat ligger i tiden och många är intresserade av en personlig och individuell inredning. Dessutom upplever jag att intresset för vår egen kultur- och designhistoria har väckts de senaste åren. I Sverige har vi haft turen att vara förskonade från krig som i andra länder lett till att föremål som berättar landets historia gått förlorade, så vi har inte värdesatt det. Men det tror jag håller på att ändras, säger Björn Extergren. ■

58 miljoner

*Det klubbades
Andy Warhols
Last Supper för
på Bukowskis 2014.
Därmed är den
auktionshusets
dyraste föremål
genom tiderna.*